

POSTMODERNİZMİN NEDEN OLDUĞU KAOS,

KURAN AHLAKI İLE KALDIRILABİLİR

Postmodernizm son zamanların belki de üzerinde en çok tartışılan, en çok konuşulan kavramlarından biri haline geldi. Bu kavramın içeriği hakkında her ne kadar düşünürler ve akademisyenler henüz hemfikir olmasalar da, genel kabul gören tanımlamayla postmodernizmi, 'modernizm sonrası, modernizme tepki olarak ortaya çıkan akım' şeklinde değerlendirebiliriz.

Postmodernizmin sanat, bilim, felsefe gibi alanlarda nasıl bir anlayış öne sürdüğü çok konuşulmakta ve tartışılmaktadır. Ancak asıl üzerinde durulması gereken, bu akımın nasıl bir toplum yapısı öngördüğüdür. Bunu anlamak için günümüz toplumlarının içinde bulunduğu, kaos, karmaşa, belirsizlik halini göz önünde bulundurmak yeterli olacaktır. Bugün dünyayı şekillendiren en önemli anlayışlardan biri olan postmodernizm, sahip olduğu değerler ve bakış açısı nedeniyle insanları sürekli bir kaos ve sıkıntının içine sürüklemektedir. Postmodernizm, insanlığı büyük bir açmazın içine sokmuş olan modern kültürün eleştirisi gibi görünse de aslında, modern çağın neden olduğu manevi boşluk ve çöküntünün üzerinde yükselmektedir. Söz konusu manevi boşluk giderilmeden, bu sistemin çarpıklıklarının eleştirilmesi pek bir anlam ifade etmemektedir. İşte bu nedenle, öncelikle bu yapının üzerine inşa edildiği 'modernizm' ile neyin kastedildiğinin doğru anlaşılması gerekir.

Genellikle modernizm, Batı tarafından inşa edilmiş medeniyet ve bu medeniyete dair değerlerle neredeyse eş anlamlı olarak görülür. Modernizm, Avrupa'da yani Batı dünyası içinde doğan ve temelini Aydınlanma hareketi ile ortaya çıkan ideoloji ve akımların oluşturduğu bir sistemdir. 19. yüzyılda gelişip güçlenen bu sistemi 'modern' yapan asıl nokta ise, bu sistem ile birlikte Avrupa'nın, geleneklerine ve geçmişine dair herşeyi bir kenara bırakıp yepyeni bir dünya görüşünü benimsemiş olmasıdır. Peki bu dünya görüşü nasıl bir bakış açısına sahiptir ve Batı dünyasında neleri değiştirmiştir? Bu sorulara vereceğimiz cevaplar, postmodernizmin ideolojik kökenini anlamamıza da yardımcı olacaktır.

Modernizmin Diğer Bir Deyişle Materyalizmin Çöküşü

Bugün modernizm diye adlandırılan süreç, yukarıda da değindiğimiz gibi, Aydınlanma ile başlamış olan bir süreçtir. Aydınlanma Batı toplumlarının hayata bakış açısını kökten değiştirdi. Bu döneme kadar din ahlakı toplum hayatını yönlendiren temel öge idi. İnsanın ne olduğu, hayatın ne anlam taşıdığı, insanın doğruyu nasıl bulabileceği, neyin doğru neyin yanlış olduğu gibi hayati soruların cevapları Allah'ın insanlara öğrettiği şekilde veriliyordu. Din ahlakı toplum hayatını düzenleyen ana unsur halindeydi. Ancak Aydınlanma ile birlikte köklü değişiklikler yaşanmaya başlandı. Bu değişikliğin çıkış noktasını ise materyalist yaklaşım oluşturmaktaydı. Din karşıtı düşünürlerin felsefelerinin yayılması ve bunların neden olduğu siyasi değişikliklerle, Batı toplumu din ahlakından kopmaya başladı. 'Maddecî' ve 'insan merkezli' ideoloji ve akımlar, toplumlara herşeyin yalnızca bu dünya hayatından ibaret olduğu, insanın kendisinden başka hiçkimseye karşı bir sorumluluğu olmadığı, hatta yaşamın ve tüm evrenin kör tesadüflerin eseri olduğu telkinlerini vermeye başladılar. Bilim, felsefe, sosyoloji, ekonomi, psikoloji gibi pek çok farklı alanda ardı ardına materyalist ve ateist teorisyenler ortaya çıktı.

Önceleri 18. yüzyıl Avrupası'nda ortaya çıkan Diderot, Baron d'Holbach gibi materyalistler, evrenin sonsuzdan beri var olan bir madde yığını olduğunu ve madde dışında bir varlık alemi bulunmadığını öne sürdüler. 19. yüzyılda materyalizm ve ateizm daha da yaygınlaştı. Feuerbach, Marx, Engels, Nietzsche, Durkheim, Freud gibi düşünürler, ateist düşünceyi farklı bilim ve felsefe alanlarına uyguladılar. Materyalizme en büyük desteği sağlayan kişi ise, yaratılışı reddeden ve buna karşı evrim teorisini öne süren Charles Darwin oldu. Darwinizm, ateistlerin asırlardır cevap veremedikleri "canlılar ve insan nasıl var oldu" sorusuna, sözde bilimsel bir cevap getirdi. Doğanın içinde, cansız maddeyi canlandıran ve sonra da ondan milyonlarca farklı canlı türü türeten bir mekanizma olduğunu iddia etti ve pek çok kişiyi bu yanılgıya inandırdı.

19. yüzyılın sonlarında, ateistler, kendilerince her şeyi açıkladığını sandıkları bir 'dünya görüşü' oluşturmuşlardı: Evrenin yaratıldığını inkar ediyor, buna karşı "evren sonsuzdan beri vardır, başlangıcı yoktur" diyorlardı. Evrendeki düzen ve dengenin tesadüflerin sonucu olduğunu ileri sürüyor, kainatta hiçbir amaç bulunmadığını iddia ediyorlardı. Canlıların ve insanın nasıl var olduğu sorusunun Darwinizm tarafından açıklandığını sanıyorlardı. Tarih ve sosyolojinin Marx ve Durkheim, psikolojinin ise Freud tarafından ateist temellerde açıklandığını zannediyorlardı. Oysa bu görüşlerin her biri, 20. yüzyıldaki bilimsel, siyasi ve toplumsal gelişmelerle yıkıldı. Astronomiden biyolojiye, psikolojiden toplumsal ahlaka kadar pek çok farklı alandaki bulgu, tespit ve sonuçlar, ateizmin tüm varsayımlarını temelden çöktürdü.

Ancak materyalist ideologların yenilgisinin en büyük ispatlarından birisi toplumsal alanda yaşanan felaketler oldu. Materyalizmden türeyen ideolojiler, başta faşizm ve komünizm olmak üzere, yıkıcı güçler olarak ortaya çıktılar. Bir yandan da ahlak kavramı dejenerasyona uğradı: Materyalist dünya görüşünün hakim olması ile birlikte, vefa,

sadakat, onur, şeref, dürüstlük, fedakarlık önemli meziyetler olmaktan çıktı. Toplum içinde ahlaki değerlerin kıymetinin kalmaması, bu erdemlerin bir tür 'saflık' olarak gösterilmesi ile neticelendi. Bencillik, acımasızlık, haksızlık, adaletsizlik olağan karşılanmaya başlandı. Yardımseverliğin kalktığı, herkesin daha çok kazanmak ve daha çok tüketmek hırsına kapıldığı bu Sosyal Darwinist ortamda, mazlumlara ezmek, zavallı insanlara acımasızca kullanmak, sakatları, yaşlıları ve ihtiyaç içinde olanları toplum dışına itmek de normal olarak algılanıyordu.

Modernizmle birlikte türeyen ideolojilerin en büyük yanılgılarından birisi de, din olmadan da ahlak olabileceği, insanların bu şekilde de güzel ahlak gösterebilecekleriydi. Oysa bu çok büyük bir yanılgıdır. Din olmadan, Allah korkusu yaşanmadan, ahiret gününde yaptıklarının hesabını vereceğine inanılmadan gerçek anlamda bir sevgi, saygı ve güzel ahlak yaşanması mümkün değildir. Din ahlakı olmayan bir yerde insan sevgisi olmaz, dostluk olmaz, güzel ahlak olmaz. Çünkü eğer din ahlakı yaşanmıyorsa, Allah korkusu da bilinmiyor demektir. Bu da, kişinin sadece kendi istek ve tutkularını tatmin etmeyi hedefleyeceği, kendi çıkarları ile çatıştığı zaman hiçbir sınır ve kural tanımayacağı anlamına gelir. Böyle bir insan sevgiyi de, sadakati de, vefayı da ancak kendi menfaatine uygun olduğu müddetçe gösterir. Fayda sağlayacağı insanı sever, kendisine fayda getirmeyeceğini düşündüğü kişiyi ezmekte, ona kötü davranmakta bir sakınca görmez. Bu kişinin adaleti de yalnızca kendi çıkarları için geçerlidir. Kendisine fayda sağlamayacak kişilere adil olmasının da bir gereği yoktur. Eğer kendisi için karlı olacağını düşünüyorsa, yardımsever olur. Bir menfaati yoksa açlık çeken halklar, zulüm gören insanlar, acımasızca katledilen masumlar onun için bir anlam ifade etmez. Bu manzaralar vicdanında bir etki oluşturmaz. Çünkü din ahlakını yaşamayan insan vicdanına göre değil, bencil tutkularına göre hareket etmektedir.

Tarih, dinin insan ruhuna kazandırdığı gerçek terbiye ve Allah'ın yol gösterici hükümleri olmadıktan sonra, hiçbir surette gerçek bir ahlak kurulamayacağını kanıtlayan örneklerle doludur: 1789 Fransız Devrimi'nde özgürlük, eşitlik, kardeşlik adına ortaya çıkanların, on binlerce masum insanı giyotine göndermeleri ya da sözde sosyal adalet adına ortaya çıkan komünist rejimlerin milyonlarca insanı katletmesi gibi.

Post-modernizm ise, modernizm tarafından konulan değer, kıstas ve hedeflerin anlamsızlığını fark eden, ancak bu doğru teşhisten yola çıkarak, hiç bir mutlak değer, kıstas ve hedef bulunmadığı gibi yanlış bir sonuca varan düşüncedir. Post-modernistlerin en büyük yanılgısı, sözkonusu "relativizm"dir; yani tüm değer ve inançların insanlara göre değişen, mutlak doğruluk içermeyen "relatif" fikirler olduğu şeklindeki aldanıştır.

Oysa gerçekte insanoğlunun varlık amacını belirleyen çok önemli bir gerçek vardır: İnsanı Allah yaratmıştır ve tüm yaşamını O'na borçludur. Modernizm, bu gerçeği tümüyle reddetmiş veya gözardı etmişti. Post-modernizm ise, bu gerçeği "relatif bir fikir" gibi göstermekle, benzer bir aldanışa düşmektedir.

Dolayısıyla post-modernizm insanlık için bir çözüm değildir. İnsanlığı hiç bir mutlak değer ve amacın bulunmadığı fikişel bir kaosa sürükleyen bir başka aldanıştır. Hem bu aldanıştan, hem de halen gücünü koruyan modernist yanılgıdan kurtulabilmek içinse, insanlığın varlık amacını fark etmesi gerekmektedir.

Postmodernizm de çökmektedir

Son iki asırdır yaşanan tüm bu tecrübeler, bugün insanlığın büyük çoğunluğunun yaşadığı ahlaki iflas ve bu iflasın neden olduğu felaketler, hem modernizmin hem de modernizm sonrası ortaya çıkan tüm din dışı akımların sonunu getirmiştir. Bugün artık materyalizm ve ateizm, dolayısıyla bu fikirleri dayanak alan tüm ideolojiler, hızlı bir çöküş içindedirler. Kozmoloji, biyoloji, psikoloji, tıp veya sosyoloji gibi farklı alanlarda yaşanan gelişmeler de materyalizmin ve ateizmin çöküşünü hızlandırmıştır. Amerikalı yazar Patrick Glynn, 1997'de yayınlanan *God: The Evidence, The Reconciliation of Faith and Reason in a Postsecular World* (Allah'ın Delilleri, Sekülerizm Sonrası Dünyada Akıl ve İnancın Uzlaşması) isimli kitabında, bu çöküş ve dönüşüm süreci ile ilgili şu yorumu yapar:

Geçen iki on yılın araştırmaları, daha önceki neslin seküler ve ateist düşünürlerinin Allah hakkındaki tüm varsayımlarını ve öngörülerini tersine çevirmiştir. (Söz konusu) Modern düşünürler, bilimin evrenin daha da mekanik ve rastlantısal olduğunu ortaya çıkaracağını sanmışlar; **aksine bilim, evrende akıl almaz derecede geniş bir 'büyük tasarım' olduğunu gösteren hiç beklenmedik hassas düzenin boyutlarını keşfetmiştir.** Modern psikologlar dinin bir nevroz olarak tanımlanıp terk edileceğini öngörmüşler, **aksine dini inançların temel zihin sağlığının çok hayati bir parçası olduğu ampirik (bulgusal) olarak ortaya çıkmıştır...**

Bunu az sayıda kişi fark etmiş gibi görünüyor, ama şu açık bir gerçektir: Bilim ve inanç arasında geçen bir asırlık büyük tartışmanın ardından, şu anda konular tamamen altüst olmuş durumda. Darwin'in ardından, Huxley ve Russell gibi ateistler ve agnostikler, hayatın tamamen rastlantısal ve evrenin de radikal biçimde amaçsız olduğunu gösteren bir teze dayanabiliyorlardı. Çok sayıda bilim adamı ve entelektüel hala bu görüşe tutunmaya devam etmektedir. Ama bunu savunmak için giderek daha da mantıksız uçlara savrulmaktadırlar. **Günümüzde somut deliller, çok güçlü bir şekilde, Allah inancı yönünde işaret vermektedir.**

Başta bilim dalları olmak üzere, materyalizmin uğradığı bu büyük yenilgi, materyalizmden hayat bulan postmodern dünya görüşünün de yok olmaya yüz tuttuğunun önemli bir işaretidir.

Bazı çevreler postmodernizmin, mevcut sistemin yanlışlıklarını ve çarpıklıklarını eleştirip kınadığını, böylece insanlığın iyiliğine çalışan bir akım olduğunu öne sürmektedirler. Böyle bir eleştiri yapıldığı doğrudur. Ancak bu çevrelerin göz ardı ettikleri önemli bir gerçek vardır. Önemli olan bu çarpıklıkları eleştirmek, değil sorunu temelden yok edebilecek bir çözüm sunabilmektir. Ne var ki postmodernizm, eleştirdiği bu çarpıklıklar ile aynı fikri kaynaktan beslendiği için asla bu sorunlara çözüm üretmez. Unutulmamalıdır ki, postmodernizm tarafından sözde eleştirilen hususlar, modern çağın din ahlakından uzak kültürünün bir neticesidir. Ve postmodernizm de , savunduğu din dışı kültür ile sorunun bir parçasıdır.

Bugün dünyanın pek çok ülkesinde, din ahlakından uzak olmanın sıkıntısı ve acıları yaşanmaktadır. Din dışı ahlakın neden olduğu şiddet kültürü, pek çok toplumu etkisi altına almıştır. Bu kültür insanları, kaosa, bunalımlara, yoksulluğa, karanlığa, savaşa, çatışmaya, sömürüye iten bir kültürdür. Ve bu kültürün oluşturduğu sistem tüm çarpıklıkları ile deşifre olmuştur. Akademisyenler ve sosyologlar, postmodern kültürün içine düştüğü kaosu, ancak bu kültürün dışından gelen bir anlayışın ortadan kaldıracı olduğunu savunmaktadırlar.

Bu anlayış ise, Allah'ın insanlara Kuran'da emrettiği hak din ahlakıdır. Kuran ahlakının yaşanması ile, adaletsizlik, ihtilaf, eşitsizlik, çekişme, kavga haksızlık, israf, kuruntu, taasup, zulüm, şiddet gibi sayısız sosyal soruna insanların yaşamlarını kolay, rahat ve mutlu kılacak en mükemmel ve en köklü çözümler sunulur. Kuran'da her konuda ve her durumda gösterilmesi gereken ideal tavır ve ahlak yapısı da bildirilmiştir. Kuran'da tarif edilen bu üstün ahlak modelini yaşayan insanlardan oluşan bir toplum elbette, asırlardır özlenen ideal yapısına kavuşacaktır.

Çözüm: Kuran Ahlakı

İnsanlar hak dinin rehberliği olmadan, ne şahsi ne de toplumsal sorunlarına hiçbir zaman köklü ve tatmin edici çözümleri bulamazlar. Nitekim tarih boyunca din ahlakından uzak yaşayan toplumların, çözümünü bir türlü bulamadıkları sayısız sorun bu gerçeğin bir kanıtıdır. İnsanoğlu din ahlakından yüz çevirdiği takdirde, bunun karşılığını kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun asla başa çıkamayacağı sıkıntı ve sorunlarla ödemek zorunda kalacaktır.

Çözüm ise açıktır, herşeyin Yaratıcısı olan Allah'a yönelip dönerek, O'nun bizler için seçip beğendiği dinini yaşayarak gerçek mutluluğa ulaşmak. Allah dünyadaki kurtuluş yolunun dine yönelmek olduğunu haber vermiş ve samimi kullarına din ahlakını yaşadıkları takdirde dünyada korkuyla karşılaşmayacakları yönünde büyük bir müjde vermiştir. İnsanlığın kurtuluşu Rabbimizin bize emrettiği şekilde hep birlikte, İslam'a yönelmektir.

Ey iman edenler, hepiniz topluca "barış ve güvenliğe (Silm'e, İslam'a) girin ve şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o, size apaçık bir düşmandır. (Bakara Suresi, 208)

Ve unutmamak gerekir ki, tarihin bu önemli dönemi, müslümanlara çok önemli sorumluluklar getirmektedir. Kader o şekilde işlemektedir ki, insanlık materyalist aldanıştan kurtulmakta, bunun sonucunda Allah'a ve dine yönelmektedir. Bu da doğal olarak "hangi din" sorusunu gündeme getirmektedir. Bu durum, Müslümanların tüm dünyaya İslam'ı anlatmak ve temsil etmek için ciddi bir çaba göstermeleri gerektiğini göstermektedir. İnternet, televizyon, basın gibi toplu iletişim araçlarının büyük bir hızla yayıldığı, tüm dünyanın birbirini gördüğü ve tanıdığı bir devirde, Hak Din olan İslam'ın doğru anlaşılması ve doğru anlatılması kuşkusuz çok büyük bir görevdir.